

вимоги; це може стати підставою для невизнання чинності договору, а також анулювання всіх пов'язаних витрат і податкового кредиту з ПДВ);

– співвідношення терміну корисного використання активу з права користування та терміну дії договору, обґрунтованості сум амортизації;

– підхід до вибору ставки дисконтування (рекомендація – прописати алгоритм визначення у наказі про облікову політику).

Таким чином, безпосередніми наслідками імплементації МСФЗ 16 є зростання активів орендаря та збільшення обсягу боргових зобов'язань, зростання суми орендних витрат на початкових етапах оренди. Перевірки орендних операцій при здійсненні податкового контролю мають на меті визначення правомірності включення доходів і витрат від таких операцій до бази оподаткування податком на прибуток. ПДВ, ПДФО та військовий збір також можуть потрапити до фокусу уваги.

Список використаних джерел

1. Міжнародний стандарт фінансової звітності 16 «Оренда» (переклад українською мовою – 2018 рік). Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS16-ukr_AH-compressed-1.pdf.
2. Податковий кодекс України: Закон №2755-VI від 02.12.2020 р. (оновлення станом на 30.11.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
3. Кундеус О. М. Облік нарахування амортизації основних засобів та податкових різниць. Інноваційна економіка. 2015. № 4. С. 289-294.
4. Квач Я. П., Князькова В. Я., Федоренко С. О. Податковий контроль в Україні: фіскальна ефективність та шляхи вдосконалення. Науковий погляд: економіка та управління. 2018. № 1. С. 165-170.
5. Жук О. І. Податковий контроль як складова системи адміністрування податків та зборів. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2017. Вип. 13 (1). С. 53-58.

УДК 657

Семенова Світлана Миколаївна,

*к.е.н., доц., доцент кафедри обліку та оподаткування,
Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна*

ПЕРСПЕКТИВИ ЗМІН МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ

Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих і середніх підприємств (МСФЗ для МСП або IFRS for SMEs) [3] є окремим стандартом ведення обліку та складання звітності для суб'єктів малого і середнього бізнесу. Міжнародні стандарти фінансової звітності надають єдиний набір принципів бухгалтерського обліку та підходів до складання фінансової звітності, які можуть застосовувати компанії різних країн для кращого порівняння, співставлення та розуміння представленої інформації. У 2009 р. Радою з МСФЗ було запроваджено МСФЗ для МСП [1]. Метою впровадження даного стандарту

було спрощення для малих і середніх підприємств методики ведення бухгалтерського обліку, адміністрування та представлення фінансової звітності, які були б більш економічно ефективними та менш складними, ніж повний пакет МСФЗ. Оскільки малий і середній бізнес відіграє фундаментальну роль у світовій економіці, забезпеченні зайнятості і платоспроможності, завдання полегшення та покращення систем обліку й звітності для даних суб'єктів залишається актуальним, що визначає важливість впровадження МСФЗ для МСП, його трансформацію і пристосування до сучасних змін і викликів [5].

Радою з МСФЗ це в січні 2020 р. було опубліковано матеріали для запиту на надання інформації для другого поглибленого та всебічного розгляду МСФЗ для МСП з метою покращення якісних характеристик представленої інформації у звітності, яку складають малі та середні підприємства, та для досягнення економічного паритету між витратами і вигодами від застосування даного стандарту [3]. Також ініціатива Ради з МСФЗ спрямована на пошук думок про те, яким чином можна узгодити МСФЗ для МСП з повним пакетом МСФЗ, особливо з огляду на нові стандарти, які замінили попередні МСБО, зокрема, щодо обліку доходів, оренди, фінансових інструментів.

Для поглибленого дослідження думки користувачів МСФЗ для МСП Радою з МСФЗ було розроблено лист-опитування, що включає 13 запитань, згрупованих у два блоки [3]: А) запитання про базові основи, розроблені для всебічного перегляду МСФЗ для МСП; Б) запитання про інформаційні потреби користувачів фінансової звітності, які спираються на основні принципи і вимоги до розкриття інформації. Опитування проводилось до 27 жовтня 2020 р. і виявилось більше орієнтоване на користувачів фінансової звітності – кредитні та фінансові установи, рейтингові агентства, підприємства з венчурним капіталом, які фінансують малий і середній бізнес, зокрема, стартап проекти, інвестори. Позитивним досвідом є те, що обговорення проводилось в усіх куточках світу з залученням широкого кола фахівців, практиків, дослідників. Обмін досвідом дуже важливий у пошуку шляхів покращення чинного стандарту та приведення його у відповідність до вимог і потреб зацікавлених сторін.

Порівняно з повними стандартами МСФЗ та багатьма національними стандартами (GAAP, НП(С)БО), *Стандарт МСФЗ для МСП* значно спрощений, зокрема, у таких напрямках: а) теми, що не стосуються МСП, опущені, зокрема, прибуток на акцію, проміжна фінансова звітність та звітність за сегментами; б) багато принципів визнання та оцінки активів, зобов'язань, доходів і витрат спрощено, порівняно з повними стандартами МСФЗ, наприклад, щодо амортизації репутації (гудвілу), визнання всіх виплат на запозичення та розвиток як витрат, використання моделі витрат для асоційованих та спільно контрольованих підприємств; в) вимагається значно менше розкриттів (приблизно на 90 % – за оцінками Ради з МСФЗ [3]); г) МСФЗ для МСП написаний зрозумілою, тому легко перекладається на інші мови світу [4].

Надзвичайно важливим є зосередження уваги на розвитку та підтримці малих і середніх підприємств. Результати проведених міжнародних досліджень з метою визначення ефективності та сприйняття МСФЗ для МСП в різних країнах, представлені на сайті Міжнародної федерації бухгалтерів в закладках

діяльності Ради з МСФЗ [3]. Підсумовуючи представлені результати можна зазначити, що основною проблемою для підприємств малого та середнього бізнесу є недостатність навичок, досвіду та відповідних фахівців для ведення обліку і складання фінансової звітності за МСФЗ для МСП, тому все ще існує потреба у послугах аутсорсингу та залучення незалежних бухгалтерів, що може виявитися дорогим і збільшувати витрати. Поліпшення практичних навичок складання фінансової звітності у секторі МСП може сприяти зменшенню витрат на бухгалтерський облік, що передаються зовні. Практичне навчання може виявитися більш корисним, ніж онлайн-навчання, яке зараз доступне через карантинні обмеження.

Для реалізації процесу популяризації МСФЗ для МСП створено спеціальну Групу з впровадження МСП (SMEIG) [3], місія якої полягає у підтримці міжнародного прийняття МСФЗ для МСП та контролю за його виконанням. SMEIG має два основні обов'язки: 1) розгляд кола питань щодо впровадження, які поставлені користувачами стандарту МСФЗ для МСП, та прийняття рішення про те, які з цих питань заслуговують на опублікуванні відповідних вказівок і роз'яснень щодо впровадження. При цьому Група має досягти консенсусу щодо того, якими повинні бути ці вказівки, та розробити запропоновані вказівки у вигляді запитань та відповідей – Q & As, які будуть своєчасно оприлюднені та доступні для зацікавлених сторін. Питання та відповіді мають бути обов'язковими вказівками, швидше – підказками, які допоможуть тим, хто використовує МСФЗ для МСП, подумати над конкретними питаннями бухгалтерського обліку; 2) надання рекомендації Раді з МСФЗ щодо необхідності внесення змін до МСФЗ для МСП: щодо питань впровадження, які неможливо вирішити через Q & As та для нових та доповнених стандартів МСФЗ, які були прийняті з моменту випуску або останнього внесення змін до МСФЗ для МСП [4]. Група SMEIG надає навчальні матеріали для підтримки прийняття та подальшого впровадження МСФЗ для МСП, які включають: презентації, статті, пакет із 35 допоміжних модулів, які сприяють розумінню звітності для тих, хто складає і хто читає фінансову звітність, підготовлену за МСФЗ для МСП, або для вивчення даного стандарту. В Україні ведеться недостатня інформаційна підтримка впровадження МСФЗ для МСП. Малі і мікропідприємства здебільшого застосовують НП(С)БО 25, де передбачено всього дві форми звітності [1], проте у разі застосування МСФЗ для МСП, вони мають складати повний пакет з п'яти форм фінансової звітності згідно з НП(С)БО 1, що не сприяє спрощенню та заохоченню до переходу на міжнародні стандарти [2].

Перспективи змін МСФЗ для МСП стосуються впровадження нових стандартів (МСФЗ 9, 14, 15, 16) та необхідності їхньої гармонізації й узгодження. Зокрема: з МСФЗ 16 щодо відображення орендованих об'єктів за новими правилами, при цьому вимагається спрощення вимог до окремого розподілу компонентів оренди, порогового значення для малоцінних активів, ставки дисконтування, переоцінки терміну оренди та подальшої переоцінки зобов'язань з оренди. Також зміни до МСФЗ для МСП вимагають перегляду правил обліку використання криптовалют та випуску криптоактивів, принципів класифікації фінансових активів, вимірювання справедливої вартості та узгодження з МСФЗ

13, складання консолідованої звітності, внесення змін до підходів відображення доходів за контрактами з клієнтами, впровадження спрощених адаптованих алгоритмів.

Отже, трансформація МСФЗ для МСП покликана покращити методику ведення бухгалтерського обліку і підготовки якісної та повної інформації про діяльність підприємств малого й середнього бізнесу, узгодити даний стандарт з повним пакетом МСФЗ, не викликаючи при цьому додаткових витрат та зусиль для підприємств, що в подальшому сприятиме розвитку малого і середнього підприємництва, покращенню інвестиційної привабливості та посиленню економічної інтеграції.

Список використаних джерел

1. Гармонізація бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах України в контексті нормативів ЄС : монографія / [О.І. Малишкін, К.В. Безверхий, І.С. Ковова, С.М. Семенова, С.М. Шуляренко, В.П. Карєв]; за наук. ред. О.І. Малишкіна; Державний університет інфраструктури та технологій. Київ: ВД «АртЕк», ДУІТ, 2018. 418 с.
2. Мазаракі А.А., Фоміна О.В. Інструментарій управлінського обліку. Економічний часопис – XXI. 2016. № 6. С.48-51.
3. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих і середніх підприємств (МСФЗ для МСП). URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-for-smes/>.
4. Семенова С. М. Переваги впровадження МСФЗ для МСП в Україні в контексті євроінтеграції. Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 21 травня 2020 р. Одеса: ОНЕУ, 2020. С. 71-74.
5. Титаренко Г. МСФЗ: «малі» зміни-2020. Практика МСФЗ. 2020, № 1(13). С.9-12.
6. Sansom M. (2020). Comprehensive review of the IFRS for SMEs Standard. IFRS® Foundation. 37 p. URL: <https://cdn.ifrs.org/-/media/feature/groups/smes/presentations/presentation-webinar-for-jicpa.pdf>.

УДК 657

Черкашина Тетяна Володимирівна,
к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту,
Одеський національний економічний університет,
Бойченко Наталія Іванівна
Магістрант 2 року навчання, ЦЗФН
Одеський національний економічний університет,
м. Одеса, Україна

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПРАЦІВНИКАМИ У ПЕРІОД ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

На шляху до інтеграції в міжнародний економічний простір, залучення вітчизняними підприємствами іноземного капіталу, вихід на іноземні ринки товарів, послуг та цінних паперів, зумовлює необхідність реформування національної системи бухгалтерського обліку у відповідності з Міжнародними